

Til de nye studenter

Taler
Arne Ording

Dato
2 september 1922

Sted
Kristiania

Omstendigheter
Det norske studentersamfunds russefest

- 1 Det Studentersamfund på hvis vegne jeg idag ønsker Dem velkommen, står fra gammel tid som vår studenterverdens midtpunkt, som bærer av all livskraftig tradisjon i vårt akademiske liv. Denne tradisjon skiller seg imidlertid på en eiendommelig måte ut fra den som vi møter i våre naboland og ellers ute i
- 5 verden. Vår tradisjon består mindre i slike selskapelige former som er symbol på en innestengt standskultur og er bygget på et skarpt avgrenset socialt miljø. Det verdifulle i dem består nettopp deri at vi i våre beste tider har levet for åpne dører. Når det har stått kamp i vårt folk og store ting har stått på spill, har det også gjennom dette lille samfund gått brusende strømme. Og når død og
- 10 hovmodig korporasjonsånd lukket sig inne og satte slåen for, da kom det alltid til slutt menn som kunde sprengte portene. Derfor har det mellom lange døde perioder også været tider da livet her kunde gi åndelig ilddåb, stunder da vi følte som en innvielse - -
- 15 Samfundets historie er like skiftende som vårt lands og like forskjellige har også de hilsningsord været som russen gjennom årene har fått høre fra Studentersamfundets talerstol.

- Ofte har talen vært en hyldest til det berømte akademiske humør, til det gamle,
- 20 alltid like taknemmelige piker, vin og sang. Og hvorfor ikke, la oss ta det med - vi har råd til det. Ganske visst har det ved det offisielle studenterhumør ofte været noe stereotypet og meget av reminiscenser fra svunnen tid - det virker derfor mange ganger ufriskt og tillært. En studenterfest av de ekte har dog ennu sin charme. Det knytter sig til enhver av dem hundre merkelige vandresagn som for
- 25 mange lar dem lyse i minnet helt op til alderdommen.

Andre, som vilde noe mer med sine ord, har talt om det frie åndelige arbeide,

om videnskapen og dens plass i vårt folks bevissthet. Og vi vet at det selvstendige
30 arbeide i forskningens tjeneste for dens egen skyll er et mektig redskap i
kulturens hånd og vi vet også at det har skapt verdifulde personligheter og
mennesker med en egen livsfjern fornemhet som kan virke betagende.

Andre igjen har talt om Norge, om hvad særlig vi studenter skylder vårt
35 fedreland. Intet ord i vårt sprog er så misbrukt, intet ord har så ofte en tom og
rutinemessig klang. Men allikevel, det har ofte nådd os med varme og ekte ord.
Vi har følt at vi alle er bundet til den jord hvor vi har vår rot, det land

"där våra barn engång få bo
40 och våra fäder sova under kyrkohällen."

*

Alt dette er verdier som alltid må stå høit i norske akademikers bevissthet og
45 som også dette samfund vil gjøre sitt til å ta vare på. Men det er gamle sandheter
som med samme rett kan sies til enhver generasjon som rykker inn i
Studentersamfundet. Vi har ennå ikke rørt ved det som beveger nettop vår
generasjon og er dens særmerke. - Til alle tider har sikkert unge menn med et
åpent og mottagelig sinn steilet over urett og uforskyldt nød - det som virker så
50 meningsløst på dem som ennå ikke har grodd fast og vennet seg til det som en
selvfølge. Det fyller dem først med motvilje og uro, og mange har lukket denne
uro fra sin første ungdom ute av sitt sinn og forherdet sig med kulde og forakt
for menneskene. Hvor ofte treffer vi ikke denne mennesketype nettop der hvor
det fordres det største ansvar: hos lærere, dommere eller politiske ledere.

55 Men hos de beste blev denne uro til en moralsk appel og tok form i tanke og
ord, i vilje til å skape nye tilstande. Og den ungdom som nu vender blikket ut
mot verden, føler denne uro og denne appel sterkere, fordi uretten er så
overveldende og ulykken synes uten grense.

60 Den som har mistet evnen til fornyelse og hvis hele forestillingsverden er fylt av
den gamle kulturs liv, ser alt det legges øde som han har været med å bygge. Han
må søke trøst hos den gud hvis rike ikke er av denne verden, eller han taler om
vår rases undergang og trekker sammenligninger med den antikke kulturs
65 forfall.

Men den som har friske instinkter og vilje til å kjempe, føler ingen frykt ved at livet må begynne på bar grunn igjen. Uvilkårlig vender vi oss dit hvor nye
70 samfundslag bryter frem, millioner av ukjente, forkuede menn som rekker hendene ut etter hinannen for å reise sig sammen. Instinktmessig føler vi at blandt disse grå masser skal drømmen om social rettferdighet engang ta kjød og blod, - her kommer frelsen, uendelige reserver, et veld av ny kulturkraft, ny livstrang.

75 Den største av vårt folk, Henrik Wergeland, taler til oss nu. Han kjente sammenbruddet - han ser kirkene som står i flammer og blomstene på engen som blir farvet røde av blod. Men hans livskraft var så veldig, hans overskudd så rikt at han til det siste kunde synge i jubel at verden var ung:

80 "Ung må verden ennu være,
slektens sagas lange lære
ennu kun dens vuggesange
og dens barndoms eventyr."

85 *

Vi vet at de store nasjonale og sociale frihetstanker som har behersket vår historie i de siste hundre år, først opstod som utopier, som ensomme tenkeres
90 drømme. Men da de blev aktive momenter i menneskenes kamp, da mistet de snart drømmens poesi. De menn som satte dem ut i handling, blev ofte hårde og merket av kampen om makten og den levende følelse som hadde været den sprudlende kilde i deres sinn, tørket langsomt inn. Men nettopp vår egen tid har også vist oss mennesker hvis sinn var så medfølelse og rikt at sorgen og
95 elendigheten omkring dem blev personlig lidelse for dem selv - og hvis vilje var så hård og uavhengig at de kunde stå som ranke søyler midt i dagens kamp. Vi minnes Jaurès, Krapotkin og Rosa Luxemburg. Også i den enkeltes liv er lengselen efter social rettferdighet først som en drøm, en opplevelse. Men den som setter sitt liv høit, tar den med seg ut i verden og slutter sig fuld av glede og
100 offervilje til dem som han vil være med å hjelpe. Menneskene er kanskje koldere, kampen ubarmhjertigere enn vi tenkte. Og likevel, også det er godt. Slagg og føleri faller bort, tilbake blir det som møll og rust ikke skal fortære: hengivelse, ild og ånd.

105 "La kun hatet æte,

og la grinet flå,
det er stride tanker
vi skal leve på."

110

Kilde

Mot Dag, 16. september 1922, s. 274-276

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/til-de-nye-studenter>

115

120

125

130

135

140